

Program
wyborczy

Archiwum Partii Politycznych ISP PAN

Zjednoczona
Lewica

SLD+TR+PPS+UP+Zieloni

Spis treści

▶ Praca	6
▶ Emerytury	8
▶ Polityka gospodarcza	9
▶ Podatki	11
▶ Zdrowie	13
▶ Edukacja	15
▶ Nauka	18
▶ Mieszkania	20
▶ Infrastruktura	22
▶ Energetyka	23
▶ Rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich	26
▶ Wymiar sprawiedliwości	29
▶ Administracja	31
▶ Pomoc społeczna, świadczenia rodzinne i opiekuńcze	33
▶ Osoby z niepełnosprawnością	35
▶ Świeckie państwo	36
▶ Prawa obywatelskie	38
▶ Kultura i media	40
▶ Sport i rekreacja	41
▶ Ochrona środowiska	42
▶ Prawa zwierząt	44
▶ Bezpieczeństwo państwa i obywatela	45
▶ Polityka zagraniczna	47

www.zjednoczona-lewica.pl

Państwo sprawne, przyjazne, egalitarne i otwarte to marzenie Polek i Polaków. By je urzeczywistnić, wystarczy przestrzegać zapisanych w konstytucji mechanizmów i wartości. Są nimi równość, społeczna gospodarka rynkowa, solidaryzm, rozdział kościoła od państwa.

Dziś współdziałanie obywateli w zarządzaniu państwem ograniczone do wyborów. Demokracja obywatelska i partycypacja w praktyce nie istnieją. Gigantyczne nierówności dochodowe niszczą społeczeństwo i uderzają w elementarne poczucie sprawiedliwości. Utrzymuje się olbrzymia skala bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego. Źle działające lub nieegzekwowane prawo powodują rozczarowanie i frustrację obywateli i obywaterek.

Połączyliśmy nasze siły, aby przywrócić państwo obywatelkom i obywatelom. Program wyborczy Zjednoczonej Lewicy zawiera zbiór pomysłów na naprawę naszego państwa. Wiemy, jak uczynić nasze państwo lepszym. Wspólnie przywrócimy Polakom godność i poczucie, że państwo stoi po ich stronie!

Zjednoczona
Lewica

SLD+TR+PPS+UP+Zieloni

PRACA

Niskie płace stały się jedną z barier rozwoju Polski. Ograniczają popyt wewnętrzny i duszą innowacyjność polskiej gospodarki. A przecież o rozwoju Polski zadecydują dwa czynniki: popyt wewnętrzny i innowacje. Kolejnym wyzwaniem, przed którym stoi Polska, to poprawa jakości miejsc pracy. Umowy śmieciowe powinny trafić na śmietnik historii. Należy położyć kres promowaniu przez państwo śmieciowych form zatrudnienia.

▶ **Płaca minimalna 2500 zł miesięcznie.** Podniesienie płacy minimalnej zwiększy konsumpcję i będzie bodźcem do podniesienia pozostałych płac na rynku pracy.

▶ **Minimalna płaca godzinowa 15 zł, w tym dla osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych.** Z przepisów gwarantujących godziwą płacę minimalną powinny również korzystać osoby niezatrudnione na etat.

▶ **Zakaz bezpłatnych staży.** Za każdą pracę należy się na wynagrodzenie. Dzisiaj stażyści w wielu firmach stali się darmową siłą roboczą. Zakaz ten nie powinien dotyczyć praktyk odbywanych w ramach kształcenia zawodowego.

▶ **Zero ZUS przez 18 miesięcy dla firm zatrudniających pierwszego i drugiego pracownika.** Gwarantujemy utworzenie 150 tys. nowych miejsc pracy dzięki programowi „Zero złotych ZUS przez 18 miesięcy”. Program ma być

nakierowany na firmy zatrudniające swojego pierwszego lub drugiego pracownika. Proponujemy również opłacanie składek na ZUS przez państwo w przypadku zatrudnienia osób młodych oraz osób trwale bezrobotnych.

▶ **Walka z umowami śmieciowymi.** Wszystkie formy zatrudnienia powinny być obciążone takimi samymi podatkami i składkami, co zmniejszy atrakcyjność umów śmieciowych. Dzisiaj na umowach cywilnoprawnych pracuje aż 1,6 mln osób. Ta liczba może ulec znacznemu zmniejszeniu dzięki aktywnej polityce państwa.

▶ **Prawo do urlopu i chorobowego dla osób zatrudnionych w oparciu o umowy cywilnoprawne.** Osoby zatrudnione na podstawie umów cywilnoprawnych powinny mieć takie same prawa socjalne jak osoby zatrudnione na etat.

▶ **Obowiązek stosowania klauzul społecznych w zamówieniach publicznych.** Jedną z form walki

z umowami śmieciowymi powinno być preferowanie przy przetargach, rozpisywanych przez instytucje publiczne, firm zatrudniających pracowników na umowę o pracę.

▶ **Odmrożenie płac pracowników budżetówki.** Rząd Donalda Tuska zamroził płace pracowników budżetówki pod pretekstem kryzysu gospodarczego. Była to próba przerzucenia kosztów wychodzenia z kryzysu na klasę średnią i najuboższych. Odrzucamy tę politykę. Podwyżka płac w budżetówce zwiększy konsumpcję i spowoduje zwiększenie wzrostu gospodarczego.

▶ **Podwyższenie wymiaru urlopu wypoczynkowego dla pracowników.** W przypadku 8-letniego stażu pracy do 24 dni, w przypadku 10-letniego stażu pracy do 30 dni. Polacy są według danych organizacji międzynarodowych jednym z najciężiej pracujących społeczeństw w Europie.

▶ **Równa płaca za równą pracę.** Aktywna polityka państwa na rzecz likwidacji różnic w zarobkach między kobietami a mężczyznami wykonującymi tę samą pracę. Postulujemy wsparcie zatrudnienia kobiet samotnie wychowujących dzieci.

EMERYTURY

Podwyższenie wieku emerytalnego to przykład zmiany wprowadzonej wbrew społeczeństwu i wbrew zapowiedziom wyborczym partii rządzącej. Reforma ta musi zostać naprawiona w sposób akceptowany przez Polaków. To pracownicy powinni mieć prawo decydowania – po osiągnięciu odpowiedniego stażu pracy – kiedy przejdą na emeryturę.

► Obniżenie wieku emerytalnego.

Pracownicy powinni mieć prawo do przechodzenia na emeryturę po 40 latach pracy – w przypadku mężczyzn, a w odniesieniu do kobiet – po 35 latach pracy.

► **Zaliczanie do stażu pracy okresu zatrudnienia na podstawie umów cywilnoprawnych.** W obecnej sytuacji na rynku pracy jest to konieczność. Inaczej całe pokolenie zatrudnione na umowy śmieciowe nie będzie miało prawa do emerytury.

► **Wyższe emerytury dla wdów i wdowców.** Obecnie po śmierci męża czy żony, drugi małżonek dostaje 85% jego emerytury. Musi wtedy jednak zrzec się swojego świadczenia. Chcemy, by wdowy i wdowcy mogli dostawać swoją emeryturę i część świadczenia

(25%) po zmarłym współmałżonku lub rentę rodzinną po zmarłym współmałżonku i w tym przypadku 25% własnej emerytury.

► **Podniesienie najniższych emerytur o 200 zł.** Waloryzacja procentowa pozostałych emerytur. Emeryci powinni uczestniczyć w podziale owoców wzrostu gospodarczego.

► **Ochrona systemu emerytalnego przez zwiększanie liczby Polaków zatrudnionych na podstawie umowy o pracę i odprowadzających składki emerytalne.** Stabilność systemu emerytalnego zależy od liczby pracowników odprowadzających składki. Dlatego zamiast podnosić wiek emerytalny, należy promować zatrudnianie na podstawie umowy o pracę.

POLITYKA GOSPODARCZA

Polityka gospodarcza powinna realizować cztery priorytety: dynamiczny wzrost gospodarczy, możliwie pełne zatrudnienie, aktywna rola państwa, gospodarka oparta na wiedzy. Priorytety te powinny być realizowane przez:

► **Przyjęcie czytelnych, strategicznych priorytetów polityki gospodarczej w perspektywie 10-letniej.** Podporządkowanie polityki wsparcia budżetowego i pochodzącego ze środków UE tym priorytetom (energetyka – z priorytetem dla odnawialnych źródeł energii, informatyka, biotechnologie, przemysł maszynowy i elektromaszynowy).

► **Wprowadzenie zasady podstawowej spójności polityki: gospodarczej, fiskalnej, naukowej, zagranicznej i edukacyjnej państwa.**

► **Reforma centrum zarządzania gospodarką.** Zmiana roli ministra gospodarki, utworzenie ministerstwa energetyki, utworzenie jednej agencji odpowiedzialnej za promocję inwestycji, rozwój przemysłu i promocję gospodarczą za granicą.

► **Reindustrializacja realizowana dzięki utworzeniu trzech okręgów przemysłowych.** Rozwój okręgów oparty o ulgi inwestycyjne, środki z Unii Europejskiej, aktywną rolę państwa w budowie infrastruktury.

► **Budowa infrastruktury drogowej, kolejowej i telekomunikacyjnej jako forma wsparcia państwa dla gospodarczego rozwoju regionalnego.**

► **Przeniesienie ciężaru kontroli z małych i średnich przedsiębiorstw na korporacje uchylające się od płacenia podatków w Polsce.**

► **Wprowadzenie Polski do pierwszej dziesiątki rankingu „Doing Business” Banku Światowego dzięki następującym zmianom:**

- skrócenie listy czynności przy zakładaniu spółki do jednej;
- wszystkie czynności administracyjne i sprawozdawcze spółki w pełni zautomatyzowane i dostępne przez internet;
- dla mikroprzedsiębiorców (do poziomu obrotów 100 tys. zł rocznie) ograniczenie sprawozdawczości firmy do jednostronicowego oświadczenia;
- utworzenie kategorii „spółki rodzinnej” upraszczającego zasady zatrudniania i rozliczeń w spółkach zakładanych przez rodziny;
- uproszczenie procesów inwestycyjnych, standaryzacja wymogów, uproszczenie procedur patentowych.

► **Budowa profesjonalnego wsparcia eksportu i ekspansji gospodarczej:**

- budowa instytucji finansowania i ubezpieczania handlu międzynarodowego (na wzór niemieckiej firmy Hermes);
- utworzenie oddziałów Banku Gospodarstwa Krajowego w kluczowych dla rozwoju gospodarczego krajach;
- budowa profesjonalnej służby dyplomacji gospodarczej;
- podporządkowanie wsparcia eksportu priorytetom rozwoju gospodarczego.

► **Zwiększenie dochodów obywateli przez mechanizm premii obywatelskiej.** Każdy obywatel powinien otrzymać część wypracowanego w danym roku wzrostu PKB. W roku 2014 byłoby to 500 zł na osobę.

PODATKI

System podatkowy powinien służyć wyrównywaniu poziomu życia obywateli. Podatki powinny być sprawiedliwe, czyli progresywne. Chcemy, aby bogaci płacili wyższe podatki, a biedni niższe, lub byli w ogóle zwolnieni z obowiązku płacenia podatku dochodowego. Opodatkujemy również instytucje finansowe zajmujące się spekulacją na rynkach finansowych i zagrażające stabilności całej gospodarki.

► **Zwolnienie z podatku PIT**

dochodów do 21 tys. zł rocznie. Dochód do poziomu płacy minimalnej powinien być zwolniony z podatku. W przypadku obecnego poziomu płacy minimalnej podatek dochodowy nie płaciłyby osoby o dochodach do 21 tys. zł rocznie. W przypadku podniesienia jej wysokości do postulowanego przez nas poziomu podatku dochodowego nie płaciłyby osoby o dochodach do 30 tys. zł rocznie.

► **Przywrócenie 40-procentowej stawki PIT dla osób o najwyższych dochodach.** Osoby zamożne powinny płacić wyższe podatki. Odwrócimy reformę podatkową rządu PiS, sprzeczną z ideami Polski solidarnej.

► **Stworzenie nowej, prostszej i bardziej spójnej ustawy o VAT, która wyeliminuje luki umożliwiające oszustwa.** W całym państwie prawo podatkowe powinno być jednakowo interpretowane.

► **Obniżka VAT do 21%.** Obniżka podatku VAT zwiększy konsumpcję wewnętrzną. VAT jest podatkiem *de facto* regresywnym, dlatego na tej zmianie najbardziej skorzystają rodziny o najniższych dochodach.

► **Uszczelnienie systemu podatkowego.** Opodatkowanie wyrównawcze spółek ulokowanych w rajach podatkowych. Wprowadzenie ogólnej klauzuli przeciwko unikaniu opodatkowania.

► **Podatek od spekulacyjnych transakcji finansowych.** Podatek od spekulacyjnych transakcji finansowych (FTT) mógłby przynieść do polskiego budżetu nawet 40 mld zł rocznie. Na wprowadzenie FTT zdecydowało się już 11 państw członkowskich Unii Europejskiej: Niemcy, Francja, Belgia, Austria, Słowenia, Portugalia, Grecja, Słowacja, Włochy, Hiszpania i Estonia.

► **Podatek od aktywów banków w wysokości 0,5%.** Banki osiągają w Polsce gigantyczne zyski. W 2014 roku było to ponad 16 mld zł. Tymi zyskami banki powinny podzielić się ze społeczeństwem. Podatek bankowy obowiązuje już w 13 państwach Unii Europejskiej, w tym w Wielkiej Brytanii, Francji, Niemczech, Holandii, Szwecji, Austrii, czy na Słowacji.

ZDROWIE

Rządzący narzucili takie warunki funkcjonowania systemu, że jego celem stało się realizowanie świadczeń, rozliczanie punktów i... zarabianie pieniędzy, a nie działanie na rzecz polepszenia zdrowia Polek i Polaków. Odrzucamy taki system. Opowiadamy się za publiczną służbą zdrowia, która nie może być nastawiona na zysk. Celem służby zdrowia jest leczenie pacjentów i dbanie o ich zdrowie, a nie osiągnięcie zysków.

► **Wzrost publicznych nakładów na zdrowie do 7% PKB – przeciętnego poziomu w UE.** Dodatkowe pieniądze przyniesie do systemu między innymi oskładkowanie wszystkich dochodów z pracy, w tym umów cywilnoprawnych (śmieciowych). Przyczyni się to do znacznego skrócenia uciążliwych kolejek.

► **Zniesienie limitów w służbie zdrowia.** Domagamy się zniesienia limitów na świadczenia zdrowotne finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Polska jest jedynym krajem Unii Europejskiej, w którym możliwość uzyskania pomocy medycznej uzależniona jest od limitu ustalonego przez publicznego płatnika. Tylko wskazania medyczne i najlepsza wiedza lekarska powinny być kry-

terium udzielania świadczeń zdrowotnych. Nikt nie może odejść od okienka w szpitalu czy przychodni tylko z tego powodu, że Narodowy Fundusz Zdrowia arbitralnie ustawił limit świadczeń zdrowotnych

► **Prawo do opieki zdrowotnej z racji posiadania obywatelstwa.**

Chcemy likwidacji drogiego systemu weryfikującego, czy dany pacjent jest ubezpieczony. Ubezpieczenie zdrowotne powinno przysługiwać każdemu z racji posiadania obywatelstwa.

► **Sprzeciw wobec współpłacenia za leczenie.**

Stoimy na straży Konstytucji, której art. 68 gwarantuje wszystkim obywatelom – niezależnie od zamożności – prawo do opieki zdrowotnej. Wprowadzenie opłat za dostęp do lekarza stanowiłoby złamanie tego przepisu.

► **Sprzeciw wobec przekształcania szpitali w spółki.**

Sprzeciwiamy się komercjalizacji i prywatyzacji szpitali. Podmioty lecznicze finansowane ze środków publicznych nie powinny działać w celu osiągnięcia zysku. Domagamy się umożliwienia tworzenia nowych publicznych szpitali i przychodni w formie SPZOZ.

► **Stanie państwa na straży świeckiego charakteru służby zdrowia.**

Lekarze powinni leczyć zgodnie ze stanem wiedzy medycznej, a nie kierowani własnym światopoglądem

religijnym. Wyciąganie konsekwencji wobec lekarzy nadużywających klauzuli sumienia. Sprzeciw wobec klauzuli sumienia dla aptekarzy.

► **Darmowe leki dla najuboższych seniorów.** Należy zwiększyć środki na refundację leków. Najubożsi seniorzy powinni otrzymywać leki za darmo.

► **Refundacja leczenia niepłodności metodą *in vitro*.**

Prawo do posiadania dzieci jest przynależne wszystkim ludziom, niezależnie od stopnia zamożności.

► **Legalizacja medycznej marihuany i oleju konopnego.**

Zgoda na badania naukowe nad ich zastosowaniem. W leczeniu pacjentów należy kierować się najnowszą wiedzą medyczną, nie uprzedzeniami.

► **Bezpłatny dostęp do zdalnej opieki dla osób starszych.** Przycisk życia umożliwiający błyskawiczne wezwanie pomocy w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia.

► **Zwiększenie liczby miejsc na studiach lekarskich o 50%.** Polska służba zdrowia cierpi na brak lekarzy. Przykładowo w Polsce jest 334 lekarzy geriatrów. Powiatów w Polsce jest 314. Teoretycznie jeden geriatra przypada na jeden powiat. W rzeczywistości w wielu powiatach nie ma ani jednego lekarza geriatry. Dlatego należy zwiększyć również limity przyjęć na specjalizacje medyczne.

EDUKACJA

Edukacja to najlepsza inwestycja. Chcemy, aby była bezpłatna i dostępna już od etapu przedszkolnego. Dobra szkoła to szkoła nowoczesna, przyjazna, wolna od indoktrynacji religijnej. Państwo powinno stać na straży takiej szkoły.

► **Zwiększenie wydatków na edukację.** Polska, z wydatkami na edukację w wysokości 4,94% PKB, plasuje się w unijnym zestawieniu na 9. miejscu od końca. Dla porównania, jeszcze w 2005 roku Polska przeznaczała na edukację 5,47% swojego PKB.

► **Likwidacja gimnazjów.** Powrót do ośmioklasowej szkoły podstawowej. Gimnazja to nieudany eksperyment oświatowy. Takie same cele edukacyjne można było osiągnąć, dokonując reformy podstawy programowej, bez zmiany struktury organizacyjnej polskiego szkolnictwa. Podkreślamy, że gimnazja

przyczyniają się do kumulacji problemów wychowawczych. Opowiadamy się jednocześnie za utrzymaniem 12-letniego okresu edukacji szkolnej, co stanowi gwarancję dla utrzymania miejsc pracy nauczycieli. Zmiana systemu edukacji powinna odbywać się w porozumieniu z samorządowcami.

► **Publiczne samorządowe żłobki i przedszkola bezpłatne w wymiarze co najmniej ośmiu godzin dziennie.** Edukacja przedszkolna powinna być tak samo dostępna i bezpłatna jak edukacja w szkole podstawowej, gimnazjum czy szkole ponadgimnazjalnej.

Edukacja przedszkolna powinna być finansowana przez budżet państwa w ramach subwencji oświatowej. Również opieka w żłobkach powinna być dostępna i bezpłatna dla wszystkich dzieci. Dlatego domagamy się wprowadzenia dla gmin dotacji żłobkowej na wzór subwencji oświatowej. Budżet państwa musi pomóc samorządom nie tylko w budowie nowych żłobków, ale przede wszystkim w utrzymaniu w nich miejsc dla najmłodszych.

▶ **Wyprowadzenie lekcji religii ze szkół.** Zniesienie katechizacji przez państwo. Pozwoli to zaoszczędzić ponad 1,2 mld zł rocznie. Postulujemy przeznaczenie tych pieniędzy na inne cele oświatowe, np. budowę nowych żłobków, lub zwiększenie liczby lekcji języków w szkołach.

▶ **Rozdział szkoły od religii.** Świecki charakter nauczania i wychowania w szkołach i przedszkolach. Szkoła powinna przekazywać wiedzę w oparciu o najnowsze ustalenia nauki. Rok szkolny nie może rozpoczynać się od obowiązkowej mszy. Ocena z religii powinna zostać usunięta za świadectwa szkolnego.

▶ **Karta Nauczyciela gwarantem zapewnienia bezpłatnej oświaty odpowiedniej jakości i na możliwie równym poziomie.** Opowiadamy się za utrzymaniem Karty Nauczyciela jako specyficznego zbiorowego

układu pracy. Bez Karty Nauczyciela niemożliwy byłby sukces edukacyjny polskich uczniów w ostatnich latach.

▶ **Ochrona szkół przed prywatyzacją i komercjalizacją.** Przekształcanie małych szkół w samorządowe centra edukacji i kultury, otwarte na potrzeby lokalnej społeczności.

▶ **Wzmocnienie powiązania szkół zawodowych z zakładami pracy, z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy.** Szkolnictwo zawodowe powinno rozwijać się w ścisłej współpracy z zakładami pracy. Należy rozwijać model dualny, w którym edukacja odbywa się i w szkole, i w zakładzie pracy. Uczniowie otrzymują wynagrodzenie i mają dobre perspektywy na zatrudnienie w zawodzie. Należy rozwijać system kształcenia ustawicznego.

▶ **Zapewnienie sześciolatkom optymalnych warunków edukacji i opieki.** O posłaniu dziecka do szkoły powinny decydować fakultatywne konsultacje psychologiczne. Szkoły i program nauczania powinny być dostosowane do potrzeb sześciolatków.

▶ **Opieka lekarska i stomatologiczna w szkołach i przedszkolach.** W dzisiejszej Polsce opieka dentystyczna uległa prawie całkowitemu urynkowaniu. Dlatego opowiadamy się za przywróceniem

opieki dentystycznej w szkołach. Opieka zdrowia dzieci, w tym również opieka stomatologiczna, jest niezbędnym atrybutem nowoczesnego państwa. Profilaktyka dentystyczna w szkołach nie jest kosztem, ale inwestycją w zdrowe społeczeństwo. Etaty lekarzy w szkołach mogą być finansowane w ramach systemu rezydentur. Innym rozwiązaniem są mobilne gabinety stomatologiczne.

▶ **Wzmocnienie roli szkolnych bibliotek i określenie ich działania na rzecz środowisk lokalnych.** Sprzeciwiamy się planom przekształceń bibliotek szkolnych. MEN zamiast oszczędzać na bibliotekach, powinien stworzyć specjalny fundusz na zakup nowych księgozbiorów. W gminach,

gdzie nie ma gminnych bibliotek publicznych, szkolne biblioteki powinny być ogólnodostępne.

▶ **Zmniejszenie liczby uczniów w klasach.** Niż demograficzny nie powinien być okazją do likwidowania szkół, lecz szansą na ograniczenie liczebności uczniów w klasach. Należy zlikwidować wielozmianowość w polskich szkołach.

▶ **Rzetelna edukacja seksualna.** Powinna być ona realizowana przez nauczycieli posiadających wykształcenie specjalistyczne, nie przez katechetów. Wiedza przekazywana na lekcjach powinna odzwierciedlać stan wiedzy naukowej, nie przesady religijne.

▶ **Bezpłatne śniadanie i obiad dla każdego dziecka w szkole i przedszkolu.** Dzieci nie mogą wychodzić głodne ze szkoły lub przedszkola.

▶ **Całodniowa opieka nad uczniami w szkołach w świetlicach szkolnych.** Pełnowartościowa szkoła to taka, która zapewnia dzieciom opiekę w godzinach pracy rodziców.

▶ **Przywrócenie odpowiedniej rangi kuratorskiego nadzoru pedagogicznego.** Kuratoria powinny ponownie stać się instytucją dbającą o jakość nauczania w szkołach niezależnie od statusu ich organu prowadzącego.

NAUKA

Polsce grozi pułapka dryfu rozwojowego. Możemy jej uniknąć tylko wówczas, gdy będziemy inwestować w badania naukowe, które zwiększą innowacyjność naszej gospodarki. Gdy Polska stanie się państwem innowacyjnego przemysłu, wówczas wzrosną zarobki pracowników w całej gospodarce.

▶ **Przeznaczenie 60% wzrostu PKB w skali roku na badania, rozwój i inwestycje w naukę.**

▶ **Możliwość przekazania jednego procenta CIT na wybraną instytucję naukową.** Zachęci to firmy do inwestowania w naukę.

▶ **Stale, stabilnie wysokie finansowanie nauki z budżetu państwa.** Wysokie dotacje statutowe jako podstawa finansowania pensji pracownic i pracowników, a także innych wydatków na naukę (wyjazdy na kwerendy, wyjazdy konferencyjne itd.). Granty naukowo-badawcze powinny być jedynie dodatkowym źródłem zarobku, a nie jak obecnie – głównym.

▶ **Przeciwdziałanie śmieciowemu zatrudnieniu pracowników nauki.** Do uśmieciowienia nauki przyczyniają się m.in. granty jako fundament umów o dzieło, zlecenie i umów na czas określony. Umowy śmieciowe w sektorze nauki to nie tylko niestabilność pracy, ale też pogorszenie jakości badań

naukowych. Stałe zatrudnienie jest podstawą wysokiej jakości i ciągłości badań naukowych.

▶ **Likwidacja habilitacji.** Zniesienie bariery blokującej kariery młodych naukowców.

▶ **Zatrzymanie eksploatacji doktorantów i młodszych pracowników naukowych.**

Eksploatacji takiej sprzyja system punktowy i grantowy: młodzi badacze i badaczki pracują za punkty i w ramach grantów, którymi kierują starsi pracownicy naukowcy. Eksploatacji finansowej towarzyszy nierówny dostęp do profitów związanych z kierowaniem grantami.

▶ **Wsparcie dla współpracy przemysłu ze światem nauki.** Stworzenie instytucji finansującej

naukę z uwzględnieniem potrzeb przemysłu i finansowania inwestycji z Unii Europejskiej.

▶ **Zrównoważony rozwój świata nauki.** Wspieranie mniejszych ośrodków naukowych jako inwestycja w rynek pracy i rozwój danego regionu.

▶ **Zwiększenie finansowania humanistyki.** Zmiana systemu finansowania humanistyki: nagrody zamiast grantów. Humanistyka nie może być traktowana jak nauka drugiej kategorii.

MIESZKANIA

Państwo powinno prowadzić aktywną politykę mieszkaniową. To najlepsze koło zamachowe całej gospodarki. Wiemy, jak zapewnić niezamożnym Polakom dostęp do mieszkań, stymulując jednocześnie rozwój gospodarczy.

► **Narodowy program budowy mieszkań.** Proponujemy narodowy program budowy mieszkań finansowanych za pośrednictwem Banku Gospodarstwa Krajowego dzięki mechanizmowi tzw. luzowania ilościowego NBP. Bank centralny pożyczalby bankom komercyjnym (korzystając ze swojej uprzywilejowanej pozycji) środki dedykowane na budownictwo mieszkaniowe. Środki te mogłyby być pożyczane przez samorządy na budowę mieszkań na wynajem.

► **Zwiększenie liczby mieszkań na wynajem.** Wprowadzenie ulgi podatkowej związanej z najmem mieszkania dla właścicieli, którzy decydują się na wynajem swoich mieszkań na rynku oraz deweloperów, którzy będą budować mieszkania w tym celu.

► **Rozwój najmu okazjonalnego.** Spowoduje on powrót na rynek przynajmniej 10% z ponad 400

tysięcy niezamieszkałych mieszkań całorocznych. Konieczne jest zagwarantowanie bezpieczeństwa najmu nie tylko właścicielom, ale też lokatorom m. in. przez wprowadzenie mechanizmów gwarantujących stabilność ponoszenia opłat za mieszkanie.

► **Pomoc dla „frankowiczów” przez unieważnienie klauzul niedozwolonych w umowach kredytowych.** Banki powinny również – na mocy ustawy – stworzyć fundusz pomagający spłacać kredyty hipoteczne osobom, które znalazły się w trudnej sytuacji finansowej, niezależnie od tego, czy kredyt zaciągnęły we frankach czy w złotych.

► **Zakaz eksmisji na bruk.** Każda eksmisja powinna być powiązana z przyznaniem lokalu zastępczego. Polska powinna ratyfikować Zrewidowaną Europejską Kartę Społeczną wraz z gwarantującym prawo do mieszkania artykułem 31 oraz protokołami skargowymi.

► **Zróżnicowanie czynszów w mieszkaniach komunalnych.** Wprowadzenie zróżnicowania wysokości czynszu w mieszkaniach komunalnych, w zależności od sytuacji dochodowej gospodarstwa domowego najemców. Publiczna pomoc mieszkaniowa w postaci niskich czynszów powinna być adresowana do osób najbardziej potrzebujących. Jednocześnie, w celu zachowania różnorodności społecznej

nie powinno się doprowadzać do wypowiedzania umów najmu z lokatorami mieszkań komunalnych, których sytuacja dochodowa się poprawia. Powinni oni jednak płacić czynsz wyższy niż osoby gorzej uposażone, zaś zwiększone w ten sposób wpływy do budżetów samorządów powinny wspierać rozwój budownictwa komunalnego.

► **Przywrócenie dużej ulgi budowlanej.** Uderzy ona w szarą strefę oraz doprowadzi do rozwoju największego koła gospodarki – mieszkalnictwa.

więcej:
www.zjednoczona-lewica.pl

INFRASTRUKTURA

Opowiadamy się za zrównoważonym rozwojem. Jednym z narzędzi jego tworzenia jest budowa infrastruktury, która łączy nie tylko największe metropolie, ale również miasta średniej wielkości. Nowoczesna kolej, drogi, sieć placówek pocztowych, mają służyć przewyższeniu podziału na Polskę A i Polskę B.

▶ **Rozwój sieci połączeń kolejowych obejmującej również miasta powiatowe.** Kolej to przede wszystkim połączenia lokalne i regionalne umożliwiające dojazd do pracy. Dlatego będziemy dążyć do zwiększenia nakładów finansowych na modernizację istniejących oraz budowę nowych i odbudowę zamkniętych linii kolejowych w Polsce, a także wspierać tworzenie infrastruktury do transportu intermodalnego. Zamierzamy także wspierać powstawanie systemów kolei miejskich

i regionalnych w największych miastach i aglomeracjach Polski.

▶ **Sprzeciw wobec prywatyzacji strategicznych spółek PKP – PKP Energetyka, Intercity.** Szczególnym skandalem jest próba sprzedaży funduszi spekulacyjnemu strategicznej z punktu widzenia bezpieczeństwa państwa spółki PKP Energetyka.

▶ **Przeniesienie własności składników infrastruktury kolejowej ze spółek kolejowych na bezpośrednią własność Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego.** Zapewni to lepsze wykorzystanie infrastruktury kolejowej.

▶ **Rozwój komunikacji rowerowej.** Rzeźbą, która może pomóc w rozwiązaniu problemu zakorkowanych ulic, obniżyć indywidualne koszty transportu, a przy okazji poprawić stan zdrowia Polek i Polaków jest rozwój komunikacji rowerowej. W miastach rowery i komunikacja publiczna muszą

być wyraźnie uprzywilejowane w stosunku do samochodów. Poza miastami należy pilnie zrealizować polskie odcinki transeuropejskich szlaków rowerowych EuroVelo (w miarę możliwości oddzielając je od ruchu samochodowego).

▶ **Likwidacja bramek na autostradach, wprowadzenie elektronicznego systemu poboru opłat.** System ten wyeliminuje zjawisko korków przy bramkach na autostradach.

▶ **Kontynuacja programu budowy dróg krajowych i autostrad.** Wsparcie remontu dróg lokalnych. Przy budowie i remontach dróg trzeba także tworzyć infrastrukturę w postaci ciągów rowerowych i pieszych, również pomiędzy miejscowościami – zwiększy to możliwości przemieszczania się ludzi oraz ich bezpieczeństwo.

▶ **Utrzymanie publicznego charakteru Poczty Polskiej.**

▶ **Walka z nieuczciwą konkurencją na rynku usług pocztowych za pomocą klauzul społecznych w przetargach instytucji publicznych na usługi pocztowe.**

▶ **Pełna realizacja programu „Internet w każdym domu”.** Wykorzystanie środków europejskich na budowę infrastruktury internetowej, szczególnie na obszarach wiejskich.

ENERGETYKA

Polska energetyka powinna opierać się na dwóch filarach: odnawialnych źródłach energii i energetyce węglowej. OZE to szansa dla milionów gospodarstw domowych mogących produkować energię na własne potrzeby, a także sposób na poprawę bezpieczeństwa energetycznego kraju i stanu środowiska naturalnego.. Węgiel to gwarancja bezpieczeństwa energetycznego. Energetyka węglowa musi być unowocześniana, aby stać się bardziej przyjazna dla środowiska.

▶ **Oparcie polskiego mixu energetycznego na efektywności energetycznej energii odnawialnej i energii z paliw kopalnych (węgiel, ropa, gaz).** Polska powinna korzystać ze swoich bogactw naturalnych, jednocześnie stawiając na rozwój najbardziej nowoczesnych źródeł energii i technologii jej oszczędzania.

▶ **Wsparcie dla polityki klimatycznej, przy jednoczesnej jej renegocjacji w stronę ochrony energetyki węglowej.**

Opowiadamy się za polityką klimatyczną, która umożliwi redukcję emisji dwutlenku węgla przy jednoczesnej ochronie konkurencyjności polskiej gospodarki. Państwo i Unia Europejska powinny w większym stopniu wspierać wdrażanie technologii energooszczędnych. Należy dążyć do bardziej przyjaznej środowisku energetyki węglowej.

▶ **Ochrona miejsc pracy w górnictwie i emerytur górniczych.**

Celem polityki państwa wobec górnictwa powinno być zapewnienie Polsce bezpieczeństwa energetycznego, a górnikom i pracownikom branż związanych z górnictwem miejsc pracy. Powinna nastąpić integracja branży wydobywczej z branżą energetyczną w postaci koncernów energetycznych łączących wydobywanie surowców z produkcją energii. Pomoże to utrzymać zatrudnienie w górnictwie, a równocześnie zwiększy efektywność i racjonalność gospodarowania zasobami. Jednocześnie należy stawiać na rozwój zielonych miejsc pracy w regionach gospodarczo zależnych od górnictwa, tak by stopniowe odchodzenie od węgla nie powodowało kryzysów społecznych ani wzrostu bezrobocia.

▶ **Odejście od zamiaru budowy w Polsce elektrowni atomowej.**

W obecnej sytuacji budowa elektrowni atomowej oznaczałaby konieczność kupienia technologii oraz zwiększałaby uzależnienie energetyczne Polski przez konieczność zakupu paliwa jądrowego za granicą. Polski mikś energetyczny powinien opierać się na energii odnawialnej oraz energetyce węglowej.

▶ **Wsparcie dla energetyki prosumenckiej.**

Energetyka prosumencka jest szansą dla setek tysięcy polskich rodzin na niezależność energetyczną. Jej rozwój wymaga stworzenia stabilnych i korzystnych ram prawnych dla prosumentów i wsparcia konkurencyjności wytwarzanej w ten sposób energii. Dodatkową korzyścią będzie poprawa jakości środowiska, w szczególności zmniejszenie poziomu zanieczyszczenia powietrza, i co za tym idzie, poprawa stanu zdrowia Polek i Polaków.

▶ **Uregulowanie zasad tworzenia elektrowni wiatrowych w ramach ładu przestrzennego.**

▶ **Wsparcie dla rozwoju odnawialnej energetyki na terenach wiejskich, w tym wsparcie dla elektrowni fotowoltaicznych i biogazowni.**

▶ **Zaprzestanie wspierania współspalania biomasy z węglem**

jako odnawialnego źródła energii.

Współspalanie, polegające często na spalaniu drewna z węglem, jest zaprzeczeniem idei ekologicznej produkcji energii i nie powinno być dotowane ani wspierane prawnie.

▶ **Stworzenie kompleksowego planu modernizacji sieci przesyłowych w Polsce w celu zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw energii i przystosowania sieci do zmian związanych z rozwojem odnawialnej energetyki.**

▶ **Ustalenie wiążących i ambitnych celów udziału OZE w mikśie energetycznym, tak aby zielony biznes miał przewidywalne warunki funkcjonowania.**

▶ **Stworzenie ministerstwa ds. energii.**

Ministerstwo powinno pełnić funkcje strategiczne i właścicielskie. Taki resort będzie dbać o bezpieczeństwo energetyczne Polski i wzajemną spójność kontraktów energetycznych oraz o proekologiczną transformację energetyki. Resort będzie zajmował się również promocją odnawialnych źródeł energii, racjonalizacją użytkowania energii w kraju, rozwojem nowoczesnych technologii, magazynów energii, inteligentnych sieci, etc. Ma on sprawować nadzór właścicielski nad wszystkimi firmami energetycznymi z udziałem Skarbu Państwa.

ROLNICTWO I ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH

Członkostwo w Unii Europejskiej otworzyło przed polskim rolnictwem niespotykane wcześniej szanse. Niestety nie są one w pełni wykorzystywane. Jednocześnie rosyjskie embargo podcięło skrzydła wielu rodzimym producentom. Państwo musi prowadzić mądrą politykę, która pozwoli w pełni wykorzystać szanse związane z członkostwem w UE. Z drugiej strony w polityce wschodniej państwo musi uwzględniać interes polskich producentów rolnych.

► **Przeznaczenie rezerwy budżetowej na rekompensaty dla rolników i sadowników dotkniętych embargiem Federacji Rosyjskiej.** Unijne rekompensaty pokryły znikomą część strat poniesionych przez polskich rolników na skutek rosyjskiego embarga. W tej sytuacji rolnicy powinni otrzymać rekompensaty z budżetu państwa. Państwo powinno uruchomić również nową transzę kredytów preferencyjnych dla rolników i sadowników.

► **Wsparcie dla rozwoju gospodarstw ekologicznych.** W Polsce jest stosunkowo dużo niewielkich, kilkuhektarowych gospodarstw rodzinnych, dla których rolnictwo ekologiczne mogłoby stać się szansą na przetrwanie i rozwój. Należy stworzyć przepisy wspierające działanie takich gospodarstw i wzmacniające ich pozycję na rynku.

► **Rozwój rolnictwa wspieranego przez społeczność, czyli alternatywnego systemu dystrybucji żywności, w którym konsumenci nabywają produkty rolne bezpośrednio od rolników.** Rolnictwo wspie-

rane przez społeczność umożliwia produkcję dobrej jakości żywności na potrzeby lokalnej społeczności i zakłada bliską współpracę między rolnikami i nabywcami. Wzmacnia w ten sposób lokalne więzi społeczne, a dzięki skróceniu łańcucha dystrybucji żywności pozwala lepiej chronić środowisko naturalne, poprawia dochodowość produkcji rolnej w niewielkich gospodarstwach, a konsumentom umożliwia nabywanie produktów wysokiej jakości po przystępnych cenach.

► **Zachęty dla rolników z gospodarstw towarowych do przechodzenia do ogólnego**

systemu podatkowego. Rolnicy będą mogli korzystać z odliczenia kosztów uzyskania przychodu i rozliczać podatek VAT. Państwo powinno zachęcać do prowadzenia rachunkowości w rolnictwie, co zwiększy efektywność produkcji rolnej.

► **Podniesienie rent i emerytur z KRUS o 200 zł.**

► **Uszczelnienie KRUS.** System KRUS powinien zostać zreformowany, aby wyeliminować z niego osoby, które faktycznie nie są rolnikami. Rolnicy płacący podatek dochodowy powinni być ubezpieczeni w ZUS.

► **Połączenie Agencji Rynku Rolnego oraz Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.**

Najwyższy czas na reformę instytucjonalną agencji zajmujących się polityką rolną. Zatrudnienie w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wynosi blisko 10 tys. osób. Agencja Rynku Rolnego zatrudnia ok. 1,3 tys. pracowników. Najlepszym rozwiązaniem jest połączenie tych agencji. Przyniesie to wymierne oszczędności, między innymi dzięki redukcji etatów (szczególnie na stanowiskach kierowniczych).

► **Rozsądne gospodarowanie państwową ziemią, zapobieganie spekulacjom i wprowadzenie przepisów regulujących obrót ziemią i uniemożliwiającej jej niekontrolowany wykup przez podmioty zagraniczne.**

Agencja Nieruchomości Rolnych powinna prowadzić politykę oddawania ziemi rolnikom i spółdzielniom rolnym w długoletnią dzierżawę, aby wzmocnić polski potencjał produkcyjny.

► **Utworzenie jednej agencji bezpieczeństwa żywności – jedna instytucja w miejsce pięciu.**

Proponujemy także połączenie inspekcji dbających o bezpieczeństwo żywności. Obecnie kontrolami w tym obszarze zajmuje się pięć państwowych inspekcji, tj. Inspekcja

Weterynaryjna, Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, które podlegają Ministrowi Rolnictwa, a także Inspekcja Handlowa, będąca w strukturach UOKiK oraz Państwowa Inspekcja Sanitarna podległa Ministrowi Zdrowia.

► **Przywrócenie rent strukturalnych.**

Jest to narzędzie sprzyjające poprawie struktury agrarnej. Dopelnieniem rent strukturalnych powinno być wsparcie dla młodych rolników chcących rozwijać produkcję w swoich gospodarstwach.

► **Powszechny system ubezpieczeń rolnych.**

Stworzenie rzeczywiście

powszechnego systemu

ubezpieczeń produkcji rolnej od

wszelkiego ryzyka, wspieranego

dopłatami z budżetu państwa.

► **Przeznaczenie środków z polityki spójności i na poprawę jakości życia mieszkańców obszarów wiejskich.**

Środki z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich służą rozwojowi infrastruktury transportowej, edukacyjnej, zdrowotnej, kulturalnej i sportowej na obszarach wiejskich. Do 2020 roku na ten cel powinny zostać przeznaczone również środki z polityki spójności.

WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Wymiar sprawiedliwości działa sprawnie tylko wówczas, gdy wszystkie strony są równe. Gdy każdy – niezależnie od majątku – może korzystać z pomocy wykwalifikowanego prawnika. Gdy każdy – niezależnie od miejsca zamieszkania – ma dostęp do sądu, który znajduje się w najbliższej okolicy. W demokratycznym państwie sprawiedliwość jest dla wszystkich, nie tylko dla bogatych.

► **Stworzenie systemu bezpłatnej pomocy prawnej.**

Proponujemy oparcie systemu bezpłatnej pomocy prawnej na systemie przetargów, w których mogłyby startować kancelarie prawne, a także organizacje pozarządowe i uniwersyteckie poradnie prawne.

► **Przeniesienie spraw rozwodowych do sądów rejonowych.**

Ułatwienie dostępu do sądu dla osób z mniejszych miejscowości.

► **Przywrócenie wydziałów pracy i ubezpieczeń społecznych w sądach rejonowych.**

Przez osiem lat rządów koalicji PO-PSL trwała stopniowa likwidacja wydziałów pracy i ubezpieczeń społecznych. Sądy pracy padły również ofiarą likwidacji kilkudziesięciu sądów rejonowych przez ministra Gowina. Reforma została cofnięta, jednak w wielu miastach nie przywrócono wydziałów pracy i ubezpieczeń społecznych. Dostęp do sądów

pracy blisko miejsca zamieszkania jest gwarancją skutecznego egzekwowania praw pracowniczych.

► Zawód sędziego koroną zawodów prawniczych.

Możliwość objęcia funkcji sędziego po pięciu latach wykonywania innych zawodów prawniczych. Zasilenie stanu sędziowskiego przez osoby z praktycznym doświadczeniem prawniczym.

► Skrócenie czasu postępowań sądowych.

Będzie to możliwe dzięki uproszczeniu sposobu sporządzania uzasadnień wyroków, reformie systemu biegłych sądowych i wprowadzeniu zasady, że sędziowie mogą prowadzić odpłatne szkolenia tylko wtedy, gdy wyznaczają terminy rozpraw w odstępach nie dłuższych niż dwa miesiące.

► **Rozwiązanie problemu biegłych sądowych.** Nowa ustawa powinna zapewnić: skrócenie czasu oczekiwania na opinie biegłego, poszerzenie listy biegłych, stworzenie jasnych kryteriów uzyskania statusu biegłego oraz systemu kontroli nad pracą biegłych.

► Dokończenie procesu informatyzacji sądów i prokuratur.

Ułatwi to koordynację wyznaczania terminów rozpraw i zmniejszy czas oczekiwania na rozstrzygnięcie procesów.

► **Urealnienie stawek za pomoc prawną z urzędu.** Dzisiaj prawnicy prowadzący sprawy z urzędu dostają od państwa zapłatę nieadekwatną wobec wkładu pracy.

► Nowa ustawa o prokuraturze.

Zwiększenie niezależności poszczególnych prokuratorów, zmniejszenie liczby prokuratorów funkcyjnych. Zmiana zasad oceniania prokuratorów. Zwiększenie funkcji kontrolnej Sejmu w kwestii wykonywania polityki karnej.

► Zapewnienie pomocy ofiarom przestępstw już po zakończeniu procesu.

Dzisiaj – szczególnie osoby pełnoletnie – są pozostawione samym sobie.

► Zapewnienie skutecznej egzekucji prawa.

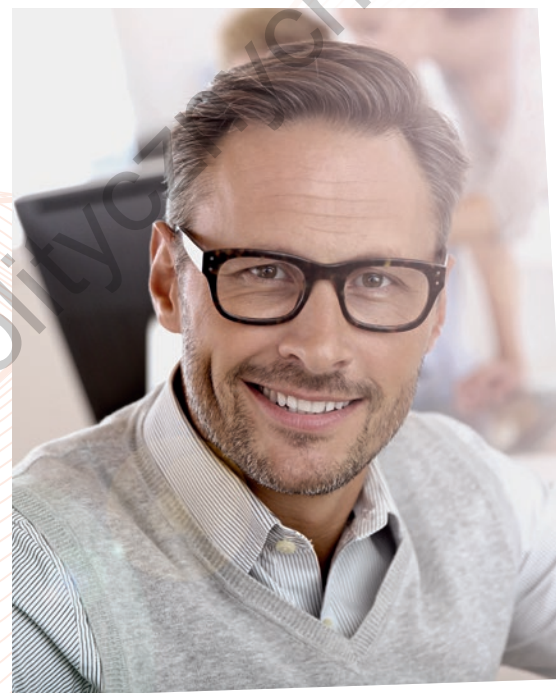
Brak systemu egzekucji prawa widoczny jest np. w odniesieniu do ojców, którzy nie mogą wyegzekwować od swoich dawnych partnerek zasad widzenia z dzieckiem, które określono w orzeczeniu sądu.

► Rozważenie przywrócenia tzw. wydziałów grodzkich w sądach rejonowych.

Łączenie w ramach jednego wydziału spraw drobnych i poważnych przestępstw nie sprzyja szybkości postępowania i powoduje, że doświadczeni sędziowie otrzymują – według kolejności wpływu – sprawy bagatelne.

ADMINISTRACJA

Administracja powinna służyć obywatelom. Każdy obywatel musi być traktowany w urzędzie podmiotowo. Stanem docelowym jest sytuacja, w której obywatel nie musi odwiedzać urzędu, gdyż jest w stanie wszystkie swoje sprawy załatwić za pośrednictwem Internetu. Urzędy muszą być dostępne i przyjazne dla obywateli, a informacje o ich działalności – w pełni jawne.

► **Wyprowadzenie dużej części urzędów centralnych poza Warszawę.** Jednym ze sposobów na zrównoważony rozwój

regionalny jest dekoncentracja urzędów centralnych. Taki model z powodzeniem funkcjonuje w Niemczech. Dekoncentracja urzędów wiąże się z rozwojem sieci transportowej i telekomunikacyjnej pomiędzy nowymi ośrodkami władzy centralnej a stolicą. Wpłynie to na rozwój regionów i podniesienie jakości życia poza Warszawą.

► **Informatyzacja administracji publicznej.** Pełna informatyzacja administracji publicznej jest dziejową koniecznością. W dobie powszechnego dostępu do Internetu standardem powinno być, by każdy obywatel mógł załatwić wszystkie sprawy urzędowe bez wychodzenia z domu.

► **Ograniczenie outsourcingu usług publicznych.** Administracja publiczna nie może działać jak prywatne przedsiębiorstwo i być nastawiona jedynie na obniżanie kosztów swojej działalności. Równie ważne jest bowiem zapewnienie, by

wszystkie jej działania były zgodne z interesem publicznym oraz służyły osiągnięciu celów społecznych wykraczających poza zadania realizowane przez poszczególne organy administracji. Z tych powodów uważamy, że niezbędne jest ograniczenie możliwości przekazywania wykonywania zadań publicznych podmiotom prywatnym. Doświadczenie dowodzi bowiem, że kierują się one w pierwszej kolejności zyskiem i – choćby – dążąc do ograniczenia kosztów, nie gwarantują swoim pracownikom odpowiednich standardów zatrudnienia.

► **Pełna realizacja konstytucyjnego prawa równego dostępu do służby publicznej (art. 60 Konstytucji).**

Każdy obywatel, który spełnia kryterium kwalifikacji, powinien mieć realne prawo do ubiegania się o zatrudnienie w administracji publicznej. Przepisy, które je regulują, powinny gwarantować, że rekrutacja na wszystkie stanowiska będzie przebiegała w sposób otwarty i konkurencyjny, a jedynym kryterium wyboru pracowników będą ich merytoryczne kwalifikacje, a nie powiązania rodzinne czy polityczne.

► **Monitoring dostępności urzędów dla osób niepełnosprawnych, starszych i rodzin z małymi dziećmi oraz wdrożenie programu rządowego, nakierowanego na ułatwienie**

korzystania z administracji publicznej przez te grupy.

► **Podwyższenie wynagrodzeń w administracji publicznej, w szczególności w terenowej administracji rządowej.** Pensje urzędników powinny być adekwatne do wagi wykonywanych przez nich zadań, ponoszonej za nie odpowiedzialności oraz społecznych oczekiwań co do ich jakości. Godne wynagrodzenia pracowników administracji publicznej to najlepszy sposób na zapewnienie, by urzędnicy wykonywali swoje obowiązki w sposób satysfakcjonujący obywateli.

► **Pełna jawność działalności administracji publicznej.**

Konstytucyjne prawo do informacji o działalności władz publicznych i osób pełniących funkcje publiczne (art. 61 ustawy zasadniczej) musi znaleźć odpowiednie gwarancje w praktyce. Należy zapewnić rzeczywistą jawność wszystkich dokumentów urzędowych związanych z wydawaniem środków publicznych. Powinny one być dostępne w Internecie (a nie np. jedynie do wglądu w urzędzie gminy) i opisane w sposób umożliwiający obywatelkom i obywatelom zrozumienie, do czego się odnoszą. Wzorem do naśladowania jest norweski portal z informacjami o zasobach i procesach w administracji państwowej i samorządowej.

POMOC SPOŁECZNA, ŚWIADCZENIA RODZINNE I OPIEKUŃCZE

Państwo nie może zostawić nikogo bez pomocy. Jesteśmy wspólnotą, a to oznacza, że musimy pomagać tym jej członkom, którzy takiej pomocy potrzebują. W dzisiejszych niepewnych czasach każdy z nas być może będzie potrzebował pomocnej dłoni państwa.

► **Podwyższenie kryterium dochodowego uprawniającego do pomocy społecznej i do świadczeń rodzinnych do poziomu minimum socjalnego.** Obecnie jest ono nieco wyższe niż minimum egzystencji. Dla osoby samotnie gospodarującej wynosi ono 634 zł, dla osoby w rodzinie – maksymalnie 514 zł. Minimum socjalne w gospodarstwie jednoosobowym wynosi 1057 zł. Na osobę w rodzinie – minimalnie 821 zł (wysokość świadczeń na dzień 1.10.2015).

► **Podniesienie zasiłku rodzinnego dla rodzin ubogich do wysokości 300 złotych, a także waloryzacja dodatków do niego.** Obecnie jest to od 89 zł do 129 zł na dziecko w rodzinie w zależności od jego wieku.

► **Elastyczne kryterium dochodowe stosowane nie tylko do zasiłku rodzinnego, ale także zasiłków z pomocy społecznej oraz świadczeń opiekuńczych.** Osoby, które nieznacznie przekroczą kryterium, nie powinny tracić wsparcia, a jedynie należy im je pomniejszyć o kwotę, o jaką próg został przekroczony.

► **Wzmocnienie kadrowe instytucji pomocy społecznej.**

Powinno ono nastąpić przez dofinansowanie, superwizję i szkolenia tak, by pracownicy socjalni mogli więcej i skuteczniej pracować w terenie z osobami, rodzinami i społecznościami dotkniętymi marginalizacją

► **Dalszy rozwój instytucji asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych i zagrożonych odebraniem dzieci.**

Asystenci rodzinni powinni działać systematycznie w każdej gminie, zatrudnieni na umowie o pracę i z niewielką liczbą rodzin w przeliczeniu na jednego asystenta.

► **Reforma systemu wsparcia dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej.**

Zmiany powinny iść w kierunku wsparcia o charakterze aktywizacyjnym i psychologicznym, a także zapewnienia mieszkań chronionych dla osób opuszczających pieczę zastępczą.

► **Stworzenie systemu opieki nad osobami starszymi.** W związku ze zmianami demograficznymi zwiększenie nakładów na opiekę długoterminową przez wprowadzenie powszechnego ubezpieczenia pielęgnacyjnego (na wzór niemiecki), uzupełniającego finansowanie budżetowe oraz powołanie funduszu

opieki długoterminowej, w którym zebrane byłyby – rozproszone obecnie – środki na cele opiekuńcze.

► **System domów opiekuńczych.**

Rozwój dofinansowanych przez państwo domowych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób wymagających pomocy w codziennym funkcjonowaniu i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

► **Świadczenie pielęgnacyjne dla wszystkich opiekunów osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji bez względu na wiek.**

Obecnie przysługują one tylko rodzicom dzieci niepełnosprawnych. Zmiany w kodeksie pracy pozwalające na godzenie opieki długoterminowej z pracą zawodową (np. prawo do urlopu z tytułu opieki, elastycznego, skróconego czasu pracy lub telepracy). Objęcie prawem do zasiłku dla bezrobotnych po ustaniu opieki osób, które przez lata opiekowały się niepełnosprawnymi bliskimi, a po ich śmierci zostały bez środków do życia. Stworzenie centrów informacji, porad, szkoleń i integracji dla opiekunów osób wymagających całodobowej opieki w każdej gminie

► **Urlop wytchnieniowy (opieka zastępcza) dla opiekunów osób niepełnosprawnych i starszych na czas leczenia, rehabilitacji czy wypoczynku opiekuna.**

OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

W Polsce żyją ponad 4 miliony osób z niepełnosprawnością. Państwo powinno kierować do nich specjalną ofertę opiekuńczą. Dbać o ich prawo do pełnego udziału w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym i sportowym.

► **Zwiększenie środków budżetowych na aktywizację osób z niepełnosprawnością na rynku pracy.** Dzisiaj jedynie 13,5% wszystkich osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym pracuje zarobkowo, co daje wartość o blisko 40 punktów procentowych mniejszą niż w przypadku wszystkich Polaków.

► **Zwiększenie środków na zatrudnienie osób z niepełnosprawnością w urzędach publicznych.** Zgodnie z obowiązującym prawem są one zobowiązane do zatrudniania osób niepełnosprawnych, tak ażeby stanowili one 6% zatrudnianego personelu. Obecnie w urzędach publicznych współczynnik ten wynosi 3,7%. Oznacza to, że urzędy publiczne płacą kary za niechęć do zatrudniania osób niepełnosprawnych.

► **Wprowadzenie bonu dla osób wymagających całodziennego pielęgnacji.** Osoby niesamodzielne mogłyby, zgodnie z własnym wyborem, przeznaczyć środki z bonu na opłacenie usług pielęgnacyjnych.

► **Zrównanie świadczeń opiekunów osób z niepełnosprawnością.** Opiekunom powinny przysługiwać takie same prawa niezależnie od tego, czy opiekują się osobą niepełnoletnią czy pełnoletnią, przy czym wprowadzenie zmiany te nie powinny prowadzić do obniżenia świadczeń przysługujących do tej pory którejkolwiek z tych grup.

► **Subwencja oświatowa bezpośrednio powinna „iść” za uczniem z niepełnosprawnością i być przeznaczana na realizację jego potrzeb.**

► **Uszczelnienie PFRON.** Sprawnie funkcjonujący Fundusz jest gwarancją ochrony praw osób z niepełnosprawnością.

► **Promocja integracji dzieci z niepełnosprawnością w placówkach przedszkolnych i szkolnych.**

► **Podjęcie działań zwiększających bezpieczeństwo pracowników socjalnych.**

ŚWIECKIE PAŃSTWO

Rozdział Kościoła od Państwa oraz wolność sumienia i wyznania to podstawy nowoczesnego, demokratycznego porządku, których Zjednoczona Lewica zobowiązuje się strzec. Wyrażone zostały w aktach prawnych obowiązujących w Polsce, a przede wszystkim w art. 25 Konstytucji, który mówi o bezstronności państwa w sprawach przekonań religijnych oraz o wzajemnej autonomii Państwa i Kościoła, a także w art. 10 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, gdzie zapisano: „Rzeczpospolita Polska jest państwem świeckim, neutralnym w sprawach religii i przekonań”. Te przepisy muszą być egzekwowane. Polacy powinni każdego dnia odczuwać, że Rzeczpospolita Polska jest państwem świeckim.

► **Likwidacja Funduszu Kościelnego.** Powstał on w celu rekompensaty Kościołowi strat materialnych poniesionych w związku z przejęciem po wojnie części majątku kościelnego przez państwo. I taką funkcję pełnił do końca istnienia Polski Ludowej. Jednak po 1989 roku dokonano – często zawiązką – zwrotu tego majątku Kościołowi. W takiej sytuacji Fundusz Kościelny stracił swoją rację bytu i powinien zostać zlikwidowany. Obecnie budżet Funduszu wynosi 118 mln zł. W większości przeznaczony jest na opłacenie ubezpieczenia społecznego osób duchownych.

► **Wyprowadzenie lekcji religii ze szkół.** Pozwoli to na zaoszczędzenie ponad 1,2 mld zł rocznie i przyczyni się do zachowania świeckiego charakteru polskiej

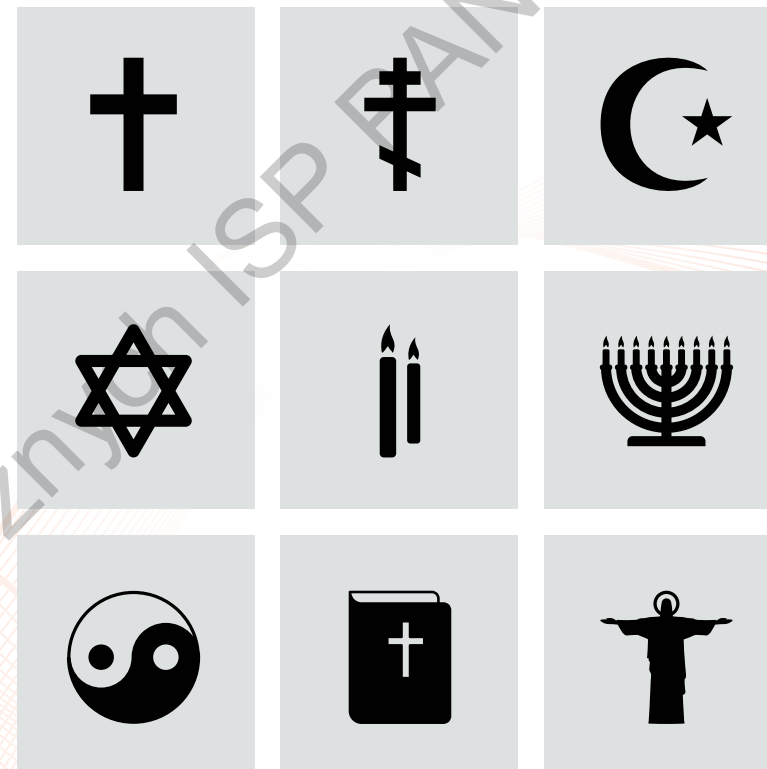
szkoły. Ochrona godności uczniów bezwyznaniowych i przedstawicieli mniejszości religijnych.

► **Finansowanie katechizacji dzieci i młodzieży ze środków kościelnych.** Katechizacja powinna być finansowana przez kościoły i związki wyznaniowe.

► **Ochrona świeckiego charakteru instytucji publicznych.** Będziemy stać na straży świeckiego charakteru szkół, szpitali i sądów.

► **Finansowanie kształcenia duchownych wyłącznie ze środków kościelnych.** Kształcenie kapłanów powinno być wewnętrzną sprawą kościołów i związków wyznaniowych.

► **Ochrona godności mniejszości religijnych i osób bezwyznaniowych.** Sprzeciw

wobec traktowania mniejszości religijnych i osób bezwyznaniowych jak obywateli drugiej kategorii.

► **Usunięcie z Kodeksu karnego przestępstwa obrazy uczuć religijnych.** W świeckim państwie ochrona uczuć religijnych powinna być przedmiotem zainteresowania sądów cywilnych.

► **Likwidacja etatów kapelanów z wyjątkiem jednostek skoszarowanych.** Dzisiaj Ordynariat

Wojska Polskiego kosztuje budżet 15 mln zł, kapelani szpitalni 3 mln zł, kapelani więzienni 2,4 mln zł, kapelani w Straży Pożarnej, Straży Granicznej, Policji, BOR: ok. 2 mln zł.

► **Opodatkowanie księży podatkiem dochodowym.** Średni podatek dochodowy Polki i Polaka wynosi 2 184 zł. Średni podatek dochodowy zapłacony przez duchownego katolickiego w Polsce to 236 zł, czyli dziesięć razy mniej niż płacą osoby świeckie.

PRAWA OBYWATELSKIE

Chcemy państwa, w którym wszyscy obywatele czują się u siebie. Dlatego opowiadamy się za skuteczną ochroną przez państwo praw wszystkich obywateli i obywateli, zwalczaniem wszelkich form dyskryminacji i realizacją zasady równości wobec wszystkich, w szczególności ze względu na płeć, wiek, stan zdrowia, niepełnosprawność, orientację seksualną, tożsamość płciową, status ekonomiczny, światopogląd, wyznawaną religię, bezwyznaniowość, rasę czy pochodzenie etniczne. Naszym celem jest przywrócenie odpowiedzialności państwa za realizację wszystkich praw i wolności obywateli i obywateli oraz wzmocnienie jego polityki w tym obszarze.

▶ **Pełna ratyfikacja Karty Praw Podstawowych.** Wypowiedzenie przez Polskę tzw. protokołu brytyjskiego do Traktatu Lizbońskiego, na mocy którego Polacy nie mogą dochodzić swoich praw zagwarantowanych w Karcie Praw Podstawowych przed sądami krajowymi i Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

▶ **Prawa kobiet są częścią powszechnych praw człowieka, a ich pełna realizacja prowadzi do zniesienia dyskryminacji z powodu płci, warunkiem dobrej jakości demokracji.** Dla zrealizowania tego celu konieczne jest prowadzenie polityki uwzględniającej interesy kobiet i mężczyzn, czyli polityki gender mainstreaming

▶ **Prawo wolności wyboru i decydowania o sobie.** Żądamy oddania kobietom możliwości podejmowania

decyzji o tym, czy, ile i kiedy chcą mieć dzieci. Chcemy zniesienia tzw. ustawy antyaborcyjnej. Zabiegi przerwania ciąży dokonywane są w Polsce w podziemiu, często w warunkach niebezpiecznych dla zdrowia kobiety. Jednocześnie aborcja staje się przywilejem kobiet zamożnych, które stać na zapłacenie za zabieg za granicą lub skorzystanie z usług podziemia. Domagamy się zerwania z aborcyjną hipokryzją i przyznania wszystkim polskim kobietom prawa do przerywania ciąży. Jeśli taki zabieg jest sprzeczny z sumieniem danej kobiety, nie musi się ona na niego decydować. W demokratycznym państwie prawnym nikt nie może rozstrzygać o sumieniu innej osoby.

▶ **Edukacja seksualna w szkołach jest realizacją prawa do wiedzy i powinna być dostępna dla dzieci i młodzieży na wszystkich szczeblach edukacji.** Powinna być

ona dostosowana do wieku i możliwości percepcji dzieci, realizowana przez osoby z odpowiednim wykształceniem, w oparciu o najnowszy stan wiedzy naukowej.

▶ **Refundacja antykoncepcji.**

Dzisiaj na świadome planowanie rodziny mogą pozwolić sobie tylko osoby zamożne. Państwo powinno umożliwić to wszystkim, niezależnie od stopnia zamożności.

▶ **Ustawa o związkach partnerskich.** Ustawa obejmująca pary heteroseksualne i homoseksualne. Zadaniem państwa jest tworzenie warunków i powoływanie takich instytucji, które ułatwiają obywatelom realizację ich pragnień i aspiracji. Związki partnerskie są legalne w większości państw UE, w naszej części Europy zalegalizowane zostały już w Czechach, Estonii, Chorwacji i Słowenii.

▶ **Skuteczne przeciwdziałanie przemocy wobec kobiet i dzieci.** Pomoc ofiarom i skuteczne ściganie sprawców, nieuchronność kar za powodowanie przemocy (w tym przemocy seksualnej). Kompleksowe szkolenia dla służb (policja, prokuratura, sądy) w zakresie pomocy ofiarom przemocy, a także walki ze stereotypami płciowymi, seksualnymi, rasowymi czy etnicznymi.

▶ **Aktywna polityka antydyskryminacyjna.** Państwo powinno przeciwdziałać wszelkim formom dyskrymi-

nacji w szczególności ze względu na płeć, wiek, stan zdrowia, niepełnosprawność, orientację seksualną, tożsamość płciową, status ekonomiczny, światopogląd, przekonania, zwłaszcza polityczne, przynależność związkową, wyznawaną religię lub bezwyznaniowość, rasę czy pochodzenie etniczne.

▶ **Utworzenie zgodnego z dyrektywami UE organu antydyskryminacyjnego, bez którego niemożliwe jest skuteczne zapobieganie i zwalczanie dyskryminacji.**

▶ **Depenalizacja posiadania niewielkiej ilości marihuany.**

Należy walczyć z gangami narkotykowymi, a nie z okazjonalnymi użytkownikami marihuany. Wprowadzenie nowoczesnej polityki narkotykowej, opartej na redukcji szkód i prawach człowieka.

KULTURA I MEDIA

Państwo powinno być najważniejszym mecenasem kultury. Jednocześnie stać na straży wolności artystycznej, chronić artystów przed próbami cenzury religijnej i politycznej. Rolą państwa jest poszerzanie dostępu do kultury, dlatego należy likwidować bariery ekonomiczne w dostępie do kultury i sztuki.

▶ Dostęp do kultury dla wszystkich.

W przypadku instytucji kultury podległych ministrowi i samorządom lokalnym organ założycielski musi kontrolować poziom cen w tych placówkach. Drugim aspektem dostępności kultury jest jej dostępność dla osób niepełnosprawnych czy starszych.

▶ **Stałe, wysokie finansowanie kultury.** Mecenate państwa nad wszystkimi dziedzinami sztuki. Uniezależnienie artystów od darczyńców prywatnych, w tym biznesu i środowisk politycznych. Przeznaczanie co najmniej jednego procentu budżetu państwa na kulturę.

▶ Niezależność instytucji kultury.

Najważniejsze placówki – teatry, muzea, kolekcje – powinny pozostawać w gestii państwa (ministra kultury i samorządów). Państwo i jego urzędnicy nie mogą oceniać dzieł kultury według własnych kryteriów światopoglądowych, religijnych, czy politycznych.

▶ Obywatelskie media publiczne.

Obok mediów prywatnych muszą funkcjonować w przestrzeni publicznej media o powszechnym zasięgu, niezależne od finansowania z reklam oraz od doraźnych interesów elit politycznych.

▶ **Wsparcie przez państwo prasy kulturalnej i społecznej.** Państwo powinno wspierać media będące forum debaty publicznej nad sprawami kulturalnymi społecznymi.

▶ **Domena publiczna.** Media mają także do odegrania rolę jako mecenas kultury poszerzający dostęp do jej zasobów i wspierający twórczość. Będziemy postulować skrócenie okresów ochrony praw własności intelektualnej, bronić szerokiej interpretacji pojęcia „dozwolonego użytku prywatnego”, prawa cytowania czy reusu.

SPORT I REKREACJA

Państwo powinno wspierać przede wszystkim sport masowy – aktywność ruchową od wieku przedszkolnego aż do jesieni życia.

▶ Ochrona ogrodów działkowych.

Wypoczynek w ogrodach działkowych jest dla blisko miliona Polaków podstawową formą rekreacji. Dlatego państwo powinno obejmować je specjalną ochroną. Stawiamy interes obywateli ponad interes deweloperów.

▶ Ulgi podatkowe dla rodziców dzieci uprawiających sport.

Możliwość odliczenia od dochodu do opodatkowania kwot przeznaczonych na udział dzieci w zajęciach sportowych prowadzonych przez kluby sportowe.

▶ Wsparcie sportu osób z niepełnosprawnością.

▶ **Boisko, sala gimnastyczna i inne urządzenia sportowe w każdej szkole.** Nadal duża część placówek oświatowych, szczególnie na obszarach wiejskich i w małych miastach, nie dysponuje odpowiednią bazą sportową umożliwiającą prowadzenie zajęć wychowania fizycznego.

▶ **Preferencyjne stawki dla uczniowskich klubów sportowych i amatorskich klubów sportowych za wynajmowanie publicznych obiektów sportowych.**

OCHRONA ŚRODOWISKA

Chcemy Polski rozwijającej się w sposób zrównoważony i przyjazny środowisku.

▶ **Ochrona publicznego charakteru Lasów Państwowych oraz jasne określenie sposobu działania tej instytucji.** Rozdzielenie funkcji produkcyjnej od edukacyjnej i ochrony przyrody w Lasach Państwowych.

▶ **Wsparcie dla odnawialnych źródeł energii, energetyki prosumenckiej oraz efektywności energetycznej.** Powietrze w Polsce należy do najbardziej zanieczyszczonych w Europie, przez co Polki i Polacy częściej zapadają na choroby płuc i serca oraz choroby nowotworowe.

▶ **Zakaz szczelinowania hydraulicznego.** Paliwa kopalne powinny być wydobywane przy pomocy metod, które nie niszczą środowiska naturalnego. Szczelinowanie hydrauliczne wiąże się ze zużyciem i nieodwracalnym zanieczyszczeniem ogromnych ilości wody, której zasoby w Polsce są ograniczone, i jako takie jest jedną z metod najbardziej szkodliwych dla środowiska.

▶ **Obowiązek stosowania klauzul proekologicznych w zamówieniach**

publicznych. Publiczne pieniądze nie powinny być wydawane na działania i inwestycje, które szkodzą środowisku.

▶ **Zmiana roli Ministerstwa Środowiska, które obecnie zajmuje się sprawami gospodarczymi i udostępnianiem zasobów przyrody.** Tymczasem zadaniem tego resortu powinna być ochrona przyrody, czyli siedlisk fauny i flory w kraju oraz na Bałtyku, a także poprawa jakości środowiska przyrodniczego, w którym żyją ludzie, w tym zwłaszcza działania na rzecz poprawy jakości powietrza w Polsce.

▶ **Uczynienie z Państwowej Inspekcji Ochrony Środowiska prawdziwej straży ekologicznej, pracującej całą dobę i wyposażonej w narzędzia kontroli podmiotów zaturowujących środowisko (np. palących**

śmieci w piecach, niestosujących w pojazdach katalizatorów, wyrzucających nielegalnie odpady, etc.).

▶ **Przywrócenie przepisu o opinowaniu przez gminy tworzenia nowych parków narodowych, połączone ze zwiększonymi proporcjonalnie subwencjami dla gmin z tytułu powołania nowego parku (tak aby tworzenie nowych parków narodowych było dla gmin neutralne budżetowo).**

▶ **Przywrócenie właściwej roli planowania przestrzennego i urbanistyki.** Zadania te powinny zostać przeniesione do Ministerstwa Środowiska wraz z powołaniem sekretarza stanu odpowiedzialnego za planowanie przestrzenne zgodne z wymogami zrównoważonego rozwoju.

▶ **Przygotowanie ogólnopolskiego programu poprawy jakości powietrza, w szczególności walki z „niską emisją” u źródeł.** Działania te powinny obejmować:

- odpowiednie normy emisyjne dla kotłów w gospodarstwach domowych;
  - określenie jakości paliw, które mogą być stosowane w gospodarstwach domowych;
  - mechanizmy eliminowania nielegalnego spalania odpadów w piecach.
- ▶ **Wprowadzenie zasad ochrony przeciwpowodziowej, uwzględniających naturalną retencję i rena-**

turzację rzek i cieków. Należy wprowadzić prawny zakaz zabudowy terenów zalewowych.

▶ **Publiczne wsparcie dla gmin dążących do samowystarczalności energetycznej z wykorzystaniem efektywności energetycznej oraz odnawialnych źródeł energii.** Samowystarczalność energetyczna gmin to sposób na zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego państwa, walkę z ubóstwem energetycznym i rozwój demokracji energetycznej, tj. odzyskanie przez obywateli i obywatelki kontroli nad produkcją oraz dystrybucją energii.

▶ **Zwiększenie nakładów finansowych na termomodernizację budynków.**

▶ **Wprowadzenie zasady, że co najmniej 20% żywności podawanej w publicznych stołówkach powinno pochodzić z upraw ekologicznych.** Jest to sposób na poprawę stanu zdrowia osób korzystających z tych stołówek, a także jeden ze sposobów wsparcia rozwoju rolnictwa ekologicznego, które jest szansą dla małych rodzinnych gospodarstw rolnych w Polsce.

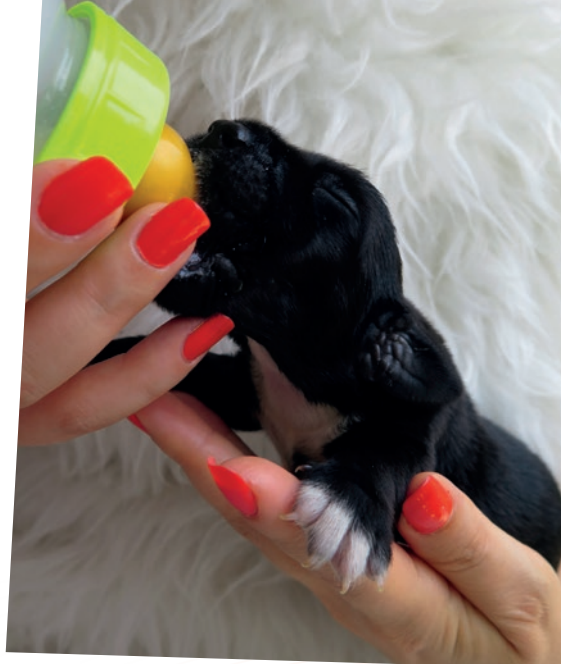
▶ **Podtrzymanie sprzeciwu wobec upraw GMO.**

▶ **Przyjęcie ustawy o przeciwdziałaniu uciążliwości zapachowej.**

PRAWA ZWIERZĄT

Każda istota żywa ma prawo do ochrony, a stosunek do zwierząt jest miarą naszego człowieczeństwa.

- ▶ **Rygorystyczne przestrzeganie obowiązującego prawa w zakresie ochrony zwierząt.**
- ▶ **Ochrona zwierząt eksperymentalnych przed zbędnym bólem, cierpieniem, stresem.** Wprowadzenie całkowitego zakazu eksperymentowania na zwierzętach w szkołach ponadgimnazjalnych. Ograniczenie wykorzystywania zwierząt bezdomnych, dzikich i naczelnych do sytuacji wyjątkowych, wymagających dodatkowego uzasadnienia naukowego. Wprowadzenie wymogu znieczulania zwierząt w przypadku tzw. procedur uproszczonych – w procedurze uproszczonej można testować na zwierzętach np. chemikalia, sprzęt medyczny, leki.
- ▶ **Dostosowanie standardów hodowli zwierząt na fermach do standardów europejskich przy uwzględnieniu niezbędnych warunków życiowych (powierzchnia życiowa, dostęp do wody pitnej).**
- ▶ **Wspieranie ekologicznych i humanitarnych hodowli zwierząt.**

Monitorowanie hodowli przemysłowych pod kątem dobrostanu zwierząt. Zakaz szczególnie niehumanitarnych metod uśmiercania zwierząt, np. bez ogłuszenia.

- ▶ **Wprowadzenie obowiązku czipowania i zewnętrznego oznakowania zwierząt domowych (psów i kotów) oraz obowiązku kastracji zwierząt niehodowanych.**
- ▶ **Zapobieganie patologiom w schroniskach dla zwierząt.** Natychmiastowe odbieranie licencji schroniskom, którym udowodniono nieprawidłowe wywiązywanie się ze swojej funkcji.
- ▶ **Ustawowa ochrona dzieci przed obserwowaniem cierpienia zwierząt podczas polowań.**

BEZPIECZEŃSTWO PAŃSTWA I OBYWATELA

Bezpieczeństwo państwa ma charakter wielowymiarowy. Nie może być ono utożsamiane tylko z bezpieczeństwem militarnym. Państwo musi bowiem gwarantować obywatelom przede wszystkim bezpieczeństwo osobiste i chronić ich przed ingerencją zarówno ze strony innych jednostek, jak i nieuzasadnionymi działaniami władz publicznych. Polska nie może być krajem, w którym rządzą niekontrolowane przez nikogo służby specjalne! Bezpieczeństwo to także pewność i stabilność w dostępie do podstawowych, strategicznych usług, od których zależy prawidłowe funkcjonowanie życia społecznego i gospodarczego (energia, transport). Jego zapewnienie to również obowiązek państwa.

- ▶ **Wsparcie dla ponadpartyjnego konsensusu w dziedzinie bezpieczeństwa narodowego.**
- ▶ **Komisariat policji w każdej gminie jako element prewencji i zwiększenia poziomu bezpieczeństwa.**
- ▶ **Podniesienie wynagrodzeń funkcjonariuszy.** Coroczna waloryzacja wynagrodzeń we wszystkich służbach mundurowych co najmniej o wskaźnik inflacji. W Policji wprowadzenie stałego dodatku za służbę w weekendy i święta oraz odpłatności za udział w zabezpieczeniu imprez o podwyższonym ryzyku.

► **Realna sądowa kontrola nad stosowaniem kontroli operacyjnej przez służby specjalne i inne uprawnione do tego podmioty.**

W sądach okręgowych należy powołać specjalne komórki organizacyjne z pełnymi uprawnieniami do kontroli działań operacyjnych. Należy wprowadzić jednoosobową odpowiedzialność karną funkcjonariusza służb przechowującego materiał zebrany podczas inwigilacji, który nie został wykorzystany przed sądem.

► **Rzeczywista kontrola nad służbami specjalnymi.** Proponujemy wyposażenie sejmowej Komisji ds. Służb Specjalnych w uprawnienia śledcze oraz prawo opiniowania środków budżetowych na zadania wynikające z art. 5 ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu.

► **Utworzenie jednego urzędu realizującego zakupy i zaopatrzenie na potrzeby wszystkich służb mundurowych.** Model ten jest stosowany w wielu państwach Europy Zachodniej. Rozwiązanie to przyczyni się do zwiększenia oszczędności przy zakupie sprzętu dla służb mundurowych.

► **Rozwój sojuszniczej współpracy w ramach NATO i Unii Europejskiej oraz przyjazne partnerstwo z państwami Europy Środkowo-Wschodniej.**

► **Wzmacnianie bezpieczeństwa ekonomicznego państwa, w tym w wymiarze energetycznym oraz finansowym.**

► **Modernizacja i rozwój Sił Zbrojnych w celu zwiększenia potencjału obronnego z udziałem krajowych zakładów zbrojeniowych, uczelni i instytutów naukowo-badawczych.** Przyjęcie zasady, że co najmniej 50% wydatków z budżetu obronnego, które przeznacza się na zakupy i modernizację infrastruktury, trafia do polskich firm.

► **Wzmocnienie kompleksu przemysłowego wytwarzającego na potrzeby wojska i pozostałych służb mundurowych.**

► **Przygotowanie państwa do ochrony przed cyberatakami.** Wiele państw (USA, Japonia, Niemcy, Wielka Brytania, Izrael, Arabia Saudyjska) stworzyło specjalne wojskowe struktury do ochrony państwa przed cyberatakami. Również Polska musi zabezpieczyć sprawne i bezpieczne funkcjonowanie dostaw energii, wody, zaopatrzenia i komunikacji.

POLITYKA ZAGRANICZNA

Polska powinna być państwem prowadzącym pokojową politykę zagraniczną. Musimy dążyć do zbudowania dobrych stosunków ze wszystkimi naszymi sąsiadami. Polska źle wychodziła w historii na pełnieniu roli „przedmurza”. Znacznie korzystniejsza była dla nas rola mostu między Wschodem i Zachodem. Powinniśmy ją odgrywać także dziś, będąc pełnoprawnym członkiem Unii Europejskiej i dążąc do pogłębienia integracji w jej ramach.

► **Federacja Europejska.** Właściwą drogą wyjścia z trwającego od kilku lat kryzysu gospodarczego i politycznego jest powstanie europejskiej federacji, której podmiotami byłyby nie tylko państwa narodowe, ale przede wszystkim obywatele. Federacja europejska musi oznaczać, że decyzje są podejmowane na właściwym poziomie – europejskim, narodowym lub lokalnym. Musi się to dziać w sposób w pełni demokratyczny, z udziałem różnych środowisk i grup społecznych.

► **Pogłębienie integracji gospodarczej.** Przystąpienie do strefy euro w momencie korzystnym z punktu widzenia interesów naszego państwa i korzyści płynących dla jego obywateli.

► **Rozwój wszechstronnej współpracy z sąsiadami.** Wzmacnianie bliskich relacji z Niemcami, państwami Grupy Wyszehradzkiej i republikami

więcej:

www.zjednoczona-lewica.pl

bałtyckimi, jak również aktywna polityka wschodnia. Dążenie do stabilizacji i pozytywnego rozwoju stosunków z Federacją Rosyjską (zwłaszcza w wymiarze społecznym i ekonomicznym), wsparcie dla rozwoju Ukrainy, współpraca sąsiedzka z Białorusią.

► **Otwarcie dyplomacji na państwa rozwijające się.**

Dynamizacja kontaktów, szczególnie społeczno-gospodarczych z szybko rozwijającymi się państwami i regionami w Azji (na czele z Chinami, Indiami, państwami ASEAN), Ameryce Łacińskiej i Afryce.

► **Dążenie do demokratyzacji stosunków międzynarodowych, przede wszystkim przez podkreślanie roli prawa międzynarodowego oraz budowanie aktywnej polityki rozwojowej UE i innych organizacji międzynarodowych, z systemem Narodów Zjednoczonych na czele.**

► **Ograniczanie użycia siły w stosunkach międzynarodowych.**

Nadrzędność pokojowych metod rozwiązywania konfliktów międzynarodowych. Misje wojskowe poza granicami kraju wyłącznie za zgodą Sejmu RP (nie dotyczy misji pokojowych ONZ i UE).

► **Dążenie do transformacji międzynarodowego ładu finansowego i gospodarczego.** Reforma instytucji międzynarodowych działających w tych obszarach. Regulacja rynków także z poziomu globalnego i regionalnego.

► **Rozsądna polityka wobec imigrantów.** Przyjmując imigrantów zarobkowych, powinniśmy kierować się sytuacją na polskim rynku pracy i kwalifikacjami zawodowymi osób chcących zamieszkać w Polsce. Otwarcie się na imigrantów jest uzasadnione trendami demograficznymi w ostatnich 25 latach. Jednym z elementów polityki imigracyjnej powinno być stworzenie sieci instytutów kultury polskiej w krajach o wysokim potencjale emigracyjnym.

► **Europa solidarna z uchodźcami i wobec nich.** Należy pomóc osobom uciekającym przed wojną i prześladowaniami politycznymi. Polacy – ofiary prześladowań i wojny – byli wiele razy w historii przyjmowani przez państwa trzecie. Dlatego Polska powinna przyjmować osoby uciekające przed wojną, dbając jednocześnie o ich społeczną integrację i ochronę bezpieczeństwa publicznego. Koszty utrzymania uchodźców powinna ponosić Unia Europejska.

Program wyborczy

Archiwum Partii Politycznych ISP PAN

ISBN 978-83-938883-0-6

Zjednoczona
Lewica
SLD+TR+PPS+UP+Zieloni

www.zjednoczona-lewica.pl

Materiał programowy
KKW Zjednoczona Lewica SLD+TR+PPS+UP+Zieloni
Opracowanie zbiorowe
pod redakcją Bartosza Machalicy.

korekta
Sebastian Gajewski

fotografie
www.fotolia.com

wydawca
Petersen sp. z o.o.

ISBN 978-83-938883-0-6
Wydanie 1

Publikacja sfinansowana ze środków
Koalicyjnego Komitetu Wyborczego Zjednoczona Lewica SLD+TR+PPS+UP+Zieloni.